

Statistikaameti strateegia 2008-2011

vahekokkuvõte 2009. aasta kohta

„Andmekogujast infoteenuse osutajaks”

MISSIOON (põhieesmärk)

Statistikaameti põhiülesanne on pakkuda ametiasutustele, äri- ja teadusringkondadele, rahvusvahelistele organisatsioonidele ning üksikisikutele usaldusväärset ja objektiivset infoteenust Eesti keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse olukorra ning trendide kohta.

VISIOON

Statistikaamet on Eestis juhtiv ja rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetse ja võrreldava statistika tegija.

VÄÄRTUSED

Usaldusväärsus

- usaldusväärse statistika tegemiseks taotleme igas tööloiguses kvaliteeti
- oleme oma töös erapooletud ja sõltumatud
- meie tehtud statistika tugineb teaduslikult põhjendatud ja rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikale
- meile usaldatud andmed on kindlalt kaitstud
- meie töötajad on asjatundlikud ja pühendunud

Avatus

- oleme suhtlemises avatud ja otsekohesed
- arendame statistikat ühiskonna infovajadusele tuginedes
- meie töötajate arvamus ja initsiatiiv on Statistikaameti arengu alus
- meie tegevus on eetiline ja läbipaistev
- selgitame kasutatud meetodikat ja avaldatud statistikat
- statistika arendamisel, tegemisel ja levitamisel kasutame ajakohast tehnoloogiat

Koostöö

- meie tehtud statistika on tarbijatele võrdselt kättesaadav ja vastab tarbijate vajadustele
- arvestame oma töös statistika tarbijate ja andmeesitajate tagasisidet
- osaleme riigisisises ja rahvusvahelises statistikakoostöös
- meie töötajate koostöö on ühiste eesmärkide täitmise oluline eeldus
- peame oma lubadustest kinni

EESMÄRGID

I Riikliku statistika tuntus, respektieritus ja mõjus

Statistikat ei toodeta vaid faktide konstateerimiseks. See peaks olema oluliseks sisendiks nii avalikus sfääris mitmesuguste poliitikate kujundamisel kui ka erasektoris näiteks pädevate investeerimisotsuste langetamisel. Statistikaameti (SA) missiooni edukas täitmine sõltub sellest, kas Statistikaameti pakutav statistika on piisavalt tuntud, respektieritud ja mõjus — kui statistika seda pole, siis jäetakse see otsustusprotsessis sisendina lihtsalt kõrvale. Praegusel infoküllastunud ajastul tuleb aga õige info õige sihtgrupini viimiseks sageli endalgi usinalt tööd teha.

Esimese eesmärkidegrupiga seotud mõõdikud hindavad seda, kuidas Statistikaameti toodetud statistika väljapoole paistab ning tinglikult võib nad jagada kvantitatiivselt mõõdetavaks (meediakajastuste ja tarbijakoolituste arv, avaldamiskalendrist kõrvalekaldumiste arv, analüütiliste väljundite kogus) ning hinnangulisteks (lisainfo leidmise lihtsus, rahulolu piirkondliku statistikaga). Kõigi hinnanguliste mõõdikute juures on meeldiv tõdeda eesmärke oluliselt ületavat tarbijate rahulolu taset. Mõne kvantitatiivse näitaja puhul on aastavõrdluses toimunud küll tagasimineku, kuid soovitud eesmärgid on enamasti siiski täidetud. Alljärgnevalt on käsitletud I grupi mõõdikuid üksikult ning tapsemalt.

Jälgiti meediakajastuste arvu.

Sihttase ja tulemus:

▪ 2007. aasta meediakajastuste arv	eesmärk 4000	tulemus 3241;
▪ 2008. aasta meediakajastuste arv	eesmärk 4000	tulemus 4279;
▪ 2009. aasta meediakajastuste arv	eesmärk 4000	tulemus 4881.

2007. aastal muudeti monitoorimise metoodikat. Seni monitooris SA 12 kanalit, kuid monitooringuettevõtte kaasamisega hakati monitoorima 120 kanalit. 2008. aastast tegi monitooringut täielikult monitooringufirma, seetõttu on ka meediakajastuste arv varasema aastaga võrreldes oluliselt suurem. 2009. aastal suurenes meediakajastuste arv varasema aastaga võrreldes 14%. Keskmiselt ilmus kuus 407 riikliku statistika kajastust. SA avaldas 157 pressiteadet ehk 11 pressiteadet rohkem kui aasta varem. Mitme aasta meediamonitooringu põhjal saab väita, et üle poole riikliku statistika meediakajastusest annavad pressiteadete kajastused.

Jälgiti pressiteadete kajastusi.

Sihttase ja tulemus:

▪ 2007. aasta pressiteadete kajastamine	eesmärk 90–99%	tulemus 100%;
▪ 2008. aasta pressiteadete kajastamine	eesmärk 90–99%	tulemus 99%;
▪ 2009. aasta pressiteadete kajastamine	eesmärk 90–99%	tulemus 100%.

2008. aastal ei leidnud kajastamist Eesti Statistikaametilt konverentsi pressiteade. 2009. aastal kajastati meedias kõiki SA pressiteateid.

Jälgiti tarbijakoolituste ja nendel osalejate arvu.

2007. aastal korraldati 10 koolitust.

2008. aastal korraldati 10 tarbijakoolitust, millel osales kokku 164 statistikahuvilist.

2009. aastal korraldati 11 tarbijakoolitust, millel osales kokku 200 statistikahuvilist.

Tavapärastele tarbijakoolitustele lisaks alustati 2009. aastal ka andmeesitajate koolitamist statistika kasutamise alal. Selle eesmärk on teadvustada andmeesitajatele statistika vajalikkust ja tutvustada seda, mida SA neile saab pakkuda. Andmeesitajate teadlikkuse tõstmine suurendab eeldatavalt nende koostöötahet aruannete esitamisel. 2009. aastal korraldati andmeesitajatele statistikakoolitusi neljal korral eSTATi koolituse raames, seitsmel korral korraldati tarbijatele suunatud koolitusi.

Jälgiti riikliku statistika kasutamist otsuste tegemisel.

SA korraldab üle ühe või kahe aasta riikliku statistika kasutamise uuringu, kust selgub, kui palju kasutatakse riiklikku statistikat otsuste tegemisel. Järgmine uuring toimub aastal 2011.

Sihttase ja tulemus:

▪ 2006.aastal otsuste tegemisel statistika kasutamine	eesmärk 60%	tulemus 74,5%;
▪ 2008.aastal otsuste tegemisel statistika kasutamine	eesmärk 60%	tulemus 78,1%.

1.1 Täita statistikaprogrammi

Jälgiti avaldamiskalendrist kinnipidamist, eesmärk oli vältida kõrvalekaldeid.

Tulemus:

- 2007. aastal kalduti avaldamiskalendrist kõrvale 8 korral: 1 pressiteade, 7 andmebaasi avaldamist (4 neist avaldati varem, kuna andmete töötlemine sujus planeeritust kiiremini);
- 2008. aastal kalduti avaldamiskalendrist kõrvale 4 korral: 1 pressiteade, 1 väljaanne, 2 andmebaasi avaldamist;
- 2009. aastal kalduti avaldamiskalendrist kõrvale 14 korral: 1 väljaanne, 13 andmebaasi avaldamist (neist 2 avaldamine toodi ettepoole).
- 2009. aastal ei avaldatud taskuteatmikku „Minifakten über Estland“ saksa keeles, kuna suurtellija tühistas tellimuse. Andmebaasi avaldamiskalendrist kõrvalekaldumiste põhjuste hulgas oli 6 korral tegemist mitme teguri kokkulangemisega (töötlusprogrammi hilinemine, andmete laekumise hilinemine, tööjõu puudus).

1.2 Suurendada eri valdkondade statistika sidusust ja võrreldavust

Seoses vajadusega luua kogutavate ja avaldatavate näitajate andmebaas, tehti järgmisi eeltöid — andmebaasi esitusstandardi raames koguti eSTATi näitajaid ja definitsioone, käivitati *Metadata Framework* projekt. Andmebaas valmib 2010 aasta suveks.

Jälgiti vajaliku lisainfo leidmise lihtsust. Riikliku statistika kasutamise uuringu tulemustest selgusid tarbijate hinnangud lisainfo leidmise kohta.

Sihttase ja tulemus (punktiskaalal 1–10*):

▪ 2006. aastal lisainfo leidmise lihtsus	eesmärk 7	tulemus 7,2;
▪ 2008. aastal lisainfo leidmise lihtsus	eesmärk 7	tulemus 7,2.

Riikliku statistika kasutamise uuringu sihtgrupp on SA põhitaribijad (ministeeriumid ja nende allasutused, maavalitsused, suuremad kohalikud omavalitsusüksused, teadus- ja haridusasutused jt).

Jälgiti vajaliku lisainfo piisavust ning lisainfo piisavat selgust ja detailsust. Riikliku statistika kasutamise uuringu tulemustest selgus, et mõlemad näitajad on veidi langenud, kuid sihttase ületati.

Sihttase ja tulemus (punktiskaalal 1–10*):

▪ 2006. aastal lisainfo piisavus	eesmärk 7	tulemus 7;
▪ 2008. aastal lisainfo piisavus	eesmärk 7	tulemus 6,7;
▪ 2006. aastal lisainfo selgus ja detailsus	eesmärk 7	tulemus 7,1;
▪ 2008.aastal lisainfo selgus ja detailsus	eesmärk 7	tulemus 6,8.

Riikliku statistika kasutamise uuring toimub üle aasta.

1.3 Suurendada analüütiliste toodete mahtu

Mõõdeti analüütilist väljundit valdkondade kaupa Eesti Teadusinfosüsteemi (ETISE) klassifikaatori alusel loodud SA klassifikaatori järgi.

Analüütilisse väljundisse arvestati sisse: raamat või monograafia, raamatu või kogumiku peatükk või artikkel, publitseeritud konverentsiettekanne, ajakirjaartikkel, ajaleheartikkel, elektrooniliselt avaldatud materjalid.

Tulemus:

▪ 2007. aastal analüütiliste väljundite hulk	102;
▪ 2008. aastal analüütiliste väljundite hulk	77;

* Punktiskaala: 1 — ei, üldse mitte; 6 — keskmine; 10 — jah, väga.

2007. aastal ilmus SA 85. juubeli puhul ühekordses kogumikus „Aegamööda asi kaunis” 24 artiklit. 2009. aastal on analüütiline väljund (tk arv) vähenenud enim majanduse valdkonnas (2008. aastal 39 artiklit, 2009. aastal 15 artiklit) ja eri valdkondade statistika osas (2008. aastal 12 artiklit, 2009. aastal 7 artiklit). Artiklite arv on küll vähenenud, kuid on avaldatud rohkem mahukamaid analüüse (kuukirja asendab kvartalikirj).

1.4 Suurendada piirkondliku statistika mahtu

Loodi piirkondliku statistika nõukogu, kuhu kuulub 6 liiget. 2009. aastaks oli kavandatud piirkondliku statistika arengukava koostamine. Ülesanne jäi täitmata seoses majandussurutisest tingitud koondamisega ja sellest tulenenud töökoormuse suurenemisega.

Piirkondliku statistika mahu mõõtmiseks tuleks jälgida maakonna või omavalitsuse taseme näitajate arvu, kuid seda saab teha siis, kui on olemas näitajate loetelu. Andmebaasitabelite korrastamiseks loodi töögrupp Eda Froši juhtimisel, kes tegeleb andmebaasitabeli esitusstandardi koostamisega. Kui tabelid on ühtlustatud, siis on võimalik seisud fikseerida ja võrdlus automatiseerida. Esialgelt oli kavas töö lõpetada 30.06.2009. Kuid 2009. aasta jooksul ei suutnud töögrupp koostada andmebaasis avaldatud statistiliste näitajate loetelu ja seepärast pole võimalik anda täpseid hinnanguid näitajate arvus toimunud muudatustele. Hinnanguliselt saab öelda, et suuri hüppeid ei toimunud.

Selgitati välja klientide rahulolu piirkondliku statistikaga.

Sihttase ja tulemus (punktiskaala 1–10*):

2006. aastal rahulolu piirkondliku statistikaga	eesmärk 7	tulemus 7,1;
2008. aastal rahulolu piirkondliku statistikaga	eesmärk 7	tulemus 7,4.

Riikliku statistika kasutamise uuring, mille käigus selgitatakse ka kliendi rahulolu, toimub üle aasta.

1.5 Lihtsustada anonüümsete üksikandmete kasutamist ühiskonnas

Teadlastele ja teistele õigustatud subjektidele võimaldati teaduslikul eesmärgil juurdepääsu üksikandmetele rangelt reguleeritud korras.

Tulemus:

2007. aastal üksikandmete kasutamiseks sõlmitud lepingute arv	19;
2008. aastal üksikandmete kasutamiseks sõlmitud lepingute arv	13;
2009. aastal üksikandmete kasutamiseks sõlmitud lepingute arv	21.

2009. aastal toimus andmeedastus ühekordsete ja kehtvuslepingute alusel 21 juriidilisele isikule.

Kõige rohkem on lepinguid sõlmitud Tartu Ülikooliga (7), teiste teadusasutuste ja õigustatud subjektidega sõlmiti keskmiselt 1 leping. Ka mitmed välismaised kõrgkoolid ja teadusasutused on sõlminud SAga lepingud üksikandmete kasutamiseks teadustöös. Lepingutega on enamasti edastatud sotsiaaluuringu, leibkonna eelarveuuringu ning Eesti tööjõu uuringu andmeid.

Teadlastele andmete edastamine toimub nende initsiatiivil ja konkreetse soovi alusel.

2009. aastal lepingute järgne andmete edastamise arv ei ole vähenenud.

Jätakuvalt puudus õigulik alus ettevõtete üksikandmete edastamiseks teadlastele.

II Kõrge kvaliteediga infoteenus

Statistikaameti missiooni ei ole võimalik ellu viia, kui Statistikaameti pakutav toode ei ole kvaliteetne.

* Punktiskaala: 1 — ei, üldse mitte; 6 — keskmine; 10 — jah, väga.

Teise eesmärkidegrupiga seotud mõõdikud hindavad tegevusi, mis on kutsutud ellu toetama ja edendama statistika kvaliteeti. Osa neist keskendub tootega otseselt seotud protsesside arendamise hindamisele (teabenõuetele vastamine, aruannete laekumine, tootearenduse ja tellimustööde eristamine standardväljundi tootmisest), teised on aga kvaliteediga seotud tööjõu mitmete aspektide kaudu. Kui kvaliteeti mõjutavate protsesside arengusuundadega võib üldiselt rahule jääda, siis töötajate rahulolematuse töökeskkonnaga seab juhtide ette mitmeid raskeid otsustuskohti (eriti praeguses majandusolukorras).

Jälgiti klientide vajadustega arvestamist ja professionaalsust.

SA korraldab üle aasta riikliku statistika kasutamise uuringu, kust selgub, kuivõrd kliendid tunnevad, et SA arvestab nende vajadustega.

Sihttase ja tulemus (punktiskaala 1–10*):

▪ 2006. aastal klientide vajadustega arvestamine	eesmärk 7	tulemus 6,7;
▪ 2008. aastal klientide vajadustega arvestamine	eesmärk 7	tulemus 6,3;
▪ 2006. aastal hinnang SA professionaalsusele	eesmärk 7	tulemus 7,9;
▪ 2008. aastal hinnang SA professionaalsusele	eesmärk 7	tulemus 7,9.

Olulised kvaliteedinäitajad on rahvusvaheliste missioonide raportites esitatud hinnangud SA tehtud riiklikule statistikale. Mõõdikule on seatud sihttasemeks, et tehtud statistika peab vastama nõuetele. Seni on hinnangud nii 2007., 2008. kui ka 2009. aastale olnud positiivsed.

2009. aastal toimus SASse 5 rahvusvahelist missiooni:

- SA töö- ja sotsiaalstatistika vastavuse hindamine OECD vajadustele
- SA energiastatistika vastavuse hindamine OECD vajadustele
- Eurostati ja Euroopa Keskpanga esindajate visiit Eestisse ülemäärase eelarvedefitsiidi protseduuri (EDP) dialoogi raames
- Eesti OECD-ga liitumisega seoses toimuv lõplik vastavuse hindamine
- Eesti kogurahvatulu arvutamise meetodika alane vastavuse hindamine

Teine EFQM täiuslikkuse mudeli põhine hindamine toimus 2009. aastal.

Esimene mudelipõhine hindamine toimus 2007. aastal Eesti Kvaliteediühingu "Edasipürgiv organisatsioon" projekti raames ning siis saavutas Statistikaamet lisaks ühingu tunnustusele ka Euroopa taseme "Committed to Excellence" tunnustuse.

2009. aastal toimunud hindamise tulemusel saavutati uuesti Eesti Kvaliteediühingu tunnustus "Edasipürgiv organisatsioon", kusjuures enesehindamise tulemus oli ligi 20% kõrgem kui 2007. aastal. Täiuslikkuse mudel on soovituslik raamistik organisatsioonide juhtimiskvaliteedi parendamiseks ja selle eesmärk on saavutada tõhusa juhtimisega kõikide organisatsiooni tegevuses osalejate rahulolu kasv.

Tarbijatele enama info andmiseks statistika kvaliteedi kohta otsustati andmebaasitabeli esitusstandardi loomisel lisada statistika andmebaasi järgmised kvaliteedinäitajad: standardviga ja vastamismäär. Standardit tuleb täiendada seoses ESMS (Euro-SDMX Metadata Structure) metaandmete kasutuselevõtuga.

Mõõdeti metaandmetega varustatuse määra statistika andmebaasis.

Sihttase ja tulemus:

▪ 2007. aastal metaandmete varustatus andmebaasis	eesmärk 100%*	tulemus 85%;
▪ 2008. aastal metaandmete varustatus andmebaasis	eesmärk 100%*	tulemus 98%;
▪ 2009. aastal metaandmete varustatus andmebaasis	eesmärk 100%*	tulemus 98%.

Metaandmete standardse struktuuri loomisega andmebaasides tegeletakse ning praegu on standardse koosseisuga metaandmete varustatuse määr andmebaasides 0%.

Mõõdeti statistika täpsustamist statistika andmebaasis.

* Saavutamise eesmärk aastaks 2011.

Neli peamist statistika näitajat, mille revisjonide suurust mõõdetakse, on majanduskasv, jaemüügi mahuindeks, tööstustoodangu mahuindeks ja ettevõtete investeeeringud materiaalsesse põhivarasse. Majanduskasvu näitaja revisjoni määr on selle näitaja avaldamise kiirhinnangu ja esialgse hinnangu vahe ehk statistika täpsustamise suurusjärk.

Majanduskasvu revisjonide määrad ei ole võrreldavad, kuna 08. septembril 2009 korrigeeriti kõiki andmeid alates 1995. aastast.

Sisemajanduse koguprodukt turuhindades (SKP) on residentide toodetud lisandväärtuste summa kogurahvamajanduse ulatuses, millele on lisatud neto-tootemaksud.

Enne andmete korralist revideerimist

▪ 2006. aasta majanduskasvu näitaja revisjoni määr	muutus 0,25%;
▪ 2007. aasta majanduskasvu näitaja revisjoni määr	muutus 0,175%;
▪ 2008. aasta majanduskasvu näitaja revisjoni määr	muutus 0,275%;

Pärast andmete korralist revideerimist

▪ 2009. aasta majanduskasvu näitaja revisjoni määr	muutus 0,475%.

Kaupade jaemüügi mahuindeksi revisjoni määr on selle näitaja esialgse ja teistkordse avaldamise hinnangu vahe.

Jaemüügi mahuindeksid avaldas Statistikaamet esimest korda klassifikaatori EMTAK 2008 järgi toimus 2. märtsil 2009. Aastate 2008 ja 2009 revisjonide määra arvutamisel on kasutatud andmeid, mis on arvutatud EMTAK 2008 järgi.

Kaupade jaemüük on kaupade edasimüük kauplustest, kioskitest ja müügilettidelt eraisikutele isiklikuks tarbimiseks või majapidamises kasutamiseks. Kaupade jaemüügis ei arvestata püsikaupade (autode, mööbli, olmeelektroonika, kodumasinade jm) müüki eraisikutele liisinguettevõtte kaudu, kui kauba omanikuks saab liisinguettevõtte. Mahuindeks on kaupade müügi mahu muutus püsivhindades võrreldes mingi eelmise perioodi müügiga.

EMTAK 2003 järgi arvutatud

▪ 2006. aasta kaupade jaemüügi mahuindeksi näitaja revisjoni määr	muutus 1%;
▪ 2007. aasta kaupade jaemüügi mahuindeksi näitaja revisjoni määr	muutus 0,67%;

EMTAK 2008 järgi arvutatud

▪ 2008. aasta kaupade jaemüügi mahuindeksi näitaja revisjoni määr	muutus 0,4167%.

Tööstustoodangu mahuindeksi revisjoni määr on selle näitaja esialgse ja teistkordse avaldamise hinnangu vahe.

Tööstustoodangu mahuindeksid avaldas Statistikaamet esimest korda EMTAK 2008 järgi 3. märtsil 2009. Aastate 2008. ja 2009. revisjonide määra arvutamisel on kasutatud andmeid, mis on arvutatud EMTAK 2008 järgi.

Tööstustoodang on tööstustoodangu müügi ja valmistoodangu laojääkide muutuse summa. Tööstustoodangu sesoonselt ja tööpäevade arvuga korrigeeritud mahuindeks näitab tööstustoodangu mahu muutust, kui seda ei mõjuta regulaarselt korduvad hooajalised tegurid ja arvestades kuu tööpäevade arvu.

EMTAK 2003 järgi arvutatud

▪ 2006. aasta tööstustoodangu mahuindeksi näitaja revisjoni määr	muutus 3,64%;

EMTAK 2008 järgi arvutatud

▪ 2008. aasta tööstustoodangu mahuindeksi näitaja revisjoni määr	muutus 1,35%.

Näitaja investeeeringud materiaalsesse põhivarasse revisjonimäär on selle näitaja esialgse ja teistkordse avaldamise hinnangu vahe.

Näitaja esimene avaldas Statistikaamet esimest korda EMTAK 2008 järgi 4. juunil 2009. Aasta 2008. revisjoni määra arvutamisel on kasutatud andmeid, mis on arvutatud nii EMTAK 2003 kui ka EMTAK 2008 järgi.

Investeeeringud materiaalsesse põhivarasse on kogu põhivarale tehtud kulu, mis oluliselt pikendab vara kasulikkust tööga, suurendab tootmispotentsiaali, parandab toodangu kvaliteeti või vähendab tootmiskulu. Põhivara on vara, mida kasutatakse toodete tootmisel, teenuste osutamisel või halduseesmärkidel pikema ajavahemiku jooksul, tavaliselt kauem kui aasta. Materiaalse põhivara objekti kasutusea ja väärtuse rahasumma alampiiri määrab ettevõtte ise ja fikseerib need

raamatupidamise sise-eeskirjas. Kinnisvarainvesteering on kinnisvaraobjekt, millega tahetakse eelkõige teenida renditulu, suurendada objekti väärtust või täita mõlemat eesmärki; seda ei kasutata toodete või teenuste tootmisel, halduseesmärgil ega müügiks tavapärase majandustegevuse käigus.

EMTAK 2003 järgi arvatud

- 2007. aasta materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringute näitaja revisjoni määr muutus 1,37%;
- 2008. aasta materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringute näitaja revisjoni määr muutus 1,24%.

Seoses üleminekuga klassifikaatorilt EMTAK (Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator) 2003 klassifikaatorile EMTAK 2008, ei ole jaemüügi mahuindeksi, tööstustoodangu mahuindeksi ja materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringute näitajate eri perioodide revisjonide määrad võrreldavad.

Enne 2010. aasta lõppu ei saa 2009. aasta kohta kaupade jaemüügi mahuindeksi, tööstustoodangu mahuindeksi ja investeeringute revisjoni määrasid esitada, sest andmed võivad veel uueneda.

Jälgiti vigade arvu statistika andmebaasis.

Sihttase ja tulemus:

2007. aastal vigade arv andmebaasis	eesmärk 20*	tulemus 73;
2008. aastal vigade arv andmebaasis	eesmärk 20*	tulemus 48;
2009. aastal vigade arv andmebaasis	eesmärk 20*	tulemus 25.

2007. aastal avastatud ja parandatud vigadest 18 olid tööstuse ja transpordi valdkonna andmetes. 2008. ja 2009. aastal olid andmehaldurid ja statistikud hoolsamad ning seetõttu oli ka vigade arv oluliselt väiksem.

2.1 Reageerida kiiremini kliendi vajadustele

Jälgiti teabenõuetele ja tellimustöödele vastamise kiirust.

Sihttase ja tulemus riikliku statistika kasutamise uuringu (toimub üle aasta) tulemusel (skaala 1–10*):

- 2008. aastal teabenõudele ja tellimustööle vastamise kiirus eesmärk 7 tulemus 7,3 (varasemate perioodide kohta andmed puuduvad).

Kliendi vajadustele reageerimise kiirust mõõdeti perioodis vaatlusperioodist avaldamiseni.

2009. aastal võrreldes 2008. aastaga näitasid vaatluste käitlemisajad lühenemise trendi. Näiteks 97 päeva varem avaldati üldhariduse näitajad ning 75 päeva varem avaldati töötu sotsiaalse kaitse näitajad.

2008. aasta lõpus realiseeriti tarbijate tagasiside haldamine kliendihaldussüsteemis Kunde. Tarbijate ettepanekuid riiklikele statistilistele vaatlustele registreeritakse alates 2009. aastast Kundes. Ka osakonnad ja planeerimiskomitees menetlesid ettepanekuid Kunde kaudu.

2.2 Tagada suurklientide personaalsem teenindus

Mõõdeti aruandluskohustuslaste poolt tähtjaks laekunud aruannete osakaalu.

Mõõtmisel võeti protsent laekuma pidanud aruannete koguarvust esitamisperioodi (kuu, kvartali, aasta ja poolaasta) kaupa, vaatlusaastaid ei eristatud (vaadeldav periood on 1. jaanuar – 31. detsember). Selle tegevuse mõõdik on "Suurklientide tähtjaks laekunud aruannete osakaal". Suurkliendi haldussüsteemi põhimõtete väljatöötamine takerdus määratlemisse, kes on SA mõistes suurklient. Tähtaega pikendati 2010. aasta lõpuni.

* punktiskaala: 1 — ei, üldse mitte; 6 — keskmine; 10 — jah, väga

Mõõtmisel on lähtutud aruandluskohustuslaste aruannete tähtjaks (esitamise kuupäev + 2 päeva) esitamisest.

Sihttase ja tulemus (aruannete tähtjaks laekumine):

▪ 2007. aasta kuuaruanded	eesmärk 62%	tulemus 46%;
▪ 2008. aasta kuuaruanded	eesmärk 62%	tulemus 60%;
▪ 2009. aasta kuuaruanded	eesmärk 70%	tulemus 64%;
▪ 2007. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 52%	tulemus 43%;
▪ 2008. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 52%	tulemus 44%;
▪ 2009. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 58%	tulemus 51%;
▪ 2007. aasta poolaastaaruanded	eesmärk 45%	tulemus 32%;
▪ 2008. aasta poolaastaaruanded	eesmärk 53%	tulemus 31%;
▪ 2009. aasta poolaastaaruanded	eesmärk 65%	tulemus 30%;
▪ 2007. aasta aastaaruanded	eesmärk 44%	tulemus 36%;
▪ 2008. aasta aastaaruanded	eesmärk 53%	tulemus 36%;
▪ 2009. aasta aastaaruanded	eesmärk 64%	tulemus 35%.

Hoolimata sellest, et alates 2008. aastast loobuti paberaruannete saatmisest aruandekohustuslastele, ei ole aruannete laekumise tähtaegsus märgatavalt halvenenud. Kuu- ja kvartaliaruannete laekumine on isegi paranenud.

2009. aastal loobuti majandusüksustele 2010. aasta aruandevormide kohta paberteavituskirjade saatmisest. Aruandluskohustusest teavitatakse vaid elektrooniliselt (eSTAT, Ametlikud Teadaanded).

2.3 Standardiseerida andmetöötlusprotsess

Algatatud on projekt „Vaatluste andmetöötluse infosüsteem” (VAIS), mille eesmärk on luua universaalne süsteem, mis võimaldab töödelda kõikide statistikatööde (sh administratiivsetest andmeallikatest) kogutud andmeid.

2.4 Eristada tootearendus ja tellimustööd standardväljundi tootmisest

Et hinnata objektiivselt SA protsesside efektiivsuse muutumist ajas, jälgitakse 2008. aastast saati töötundide jagunemist statistikatoodetele, tootearendusele ja tellimustöödele. 2008. aastal koostati töötundide jagunemise hinnang. Tööaja arvestamisega — tegevuse analüüsi tabelite igapäevase või iganädalase täitmisega — alustati 2009. aastal.

Et tööaega täpselt mõõta, märgivad kõik Statistikaameti töötajad (v.a küsitlejad ja hinnaregistraatorid) 2009. aastast saati iga päev üles alustatud tegevustele ja kulukohtadele kulunud aja.

Tulemus:

statistikatöödele kulutatud aeg	89,53 %;
tootearendusele kulutatud aeg	4,91 %;
tellimustöödele kulutatud aeg	1,23 %;
grantidest ja struktuurivahenditest	
rahastatavatele projektidele kulutatud aeg	4,33 %.

2.5 Suurendada mitmekülgsete statistikaprofessionaalide osatähtsust

Vastavalt EFQM "Edasipürgiv organisatsioon" tegevusplaanile töötati välja karjäärijuhtimise põhimõtted ja nende rakendusjuhendid. Karjäärijuhtimise üks eesmärk on luua järelkasv

statistikaspetsialistide ja juhtide võtmeametikohtadele SA sees. Karjääriarendamise võimalust pakutakse SA töötajatele, kes avaldavad selleks arenguvestlusel soovi.

Mõõdeti, kui palju vabanenud ametikohti täidetakse juba Statistikaametis töötavate inimestega.

Tulemus:

▪ 2007. aastal ametikohtade (55) täitmine SA-siseselt	eesmärk 35%	tulemus 22%;
▪ 2008. aastal ametikohtade (31) täitmine SA-siseselt	eesmärk 35%	tulemus 29%;
▪ 2009. aastal ametikohtade (1) täitmine SA-siseselt	eesmärk 35%	tulemus 0%.

Mõõdeti ka konverentsidel peetud ettekannete arvu.

Tulemus:

▪ 2007. aastal konverentsidel peetud ettekannete arv	64;
▪ 2008. aastal konverentsidel peetud ettekannete arv	70;
▪ 2009. aastal konverentsidel peetud ettekannete arv	46.

Suurem osa ettekannetest (2007 — 75%; 2008 — 83%; 2009 — 78%) on tehtud üle-eestilistel ja rahvusvahelistel konverentsidel, väiksem osa piirkondlikel konverentsidel ja Eurostatis (2007 — 25%; 2008 — 17%; 2009 — 22%).

Jätakuvalt osaleti põhiprotsessidega seotud koolitustel (sise- ja väliskoolitused, makromajanduse sissejuhatav koolitus, SAS Enterprise Guide'i baaskoolitus jne). Seoses koolituseelarve kärpimisega on koolitusmaht oluliselt vähenenud.

▪ 2007. aastal toimus koolitusi (keskmist inimtundi)	eesmärk 5	tulemus 8,5 ;
▪ 2008. aastal toimus koolitusi (keskmist inimtundi)	eesmärk 5	tulemus 3,84;
▪ 2009. aastal toimus koolitusi (keskmist inimtundi)	eesmärk 5	tulemus 1,88.

Mõõdeti töötajate voolavust koosseisuliste ja koosseisuväliste töötajate lõikes:

▪ 2007. aastal koosseisuliste töötajate voolavus	17,3 %;
▪ 2008. aastal koosseisuliste töötajate voolavus	16,9 %;
▪ 2009. aastal koosseisuliste töötajate voolavus	5,6%.
▪ 2007. aastal koosseisuliste ja koosseisuväliste töötajate voolavus kokku	17,6%;
▪ 2008. aastal koosseisuliste ja koosseisuväliste töötajate voolavus kokku	17,7%;
▪ 2009. aastal koosseisuliste ja koosseisuväliste töötajate voolavus kokku	6,3%.

Töötajate voolavuse mõjur SA-siseselt on vahetu juhi töö, selle tõhustamiseks viidi läbi mitmeid koolitusi ja üritusi (kovisioon, väärtuspäevad).

Peamine SA-väline töötajate voolavuse mõjutaja on majanduslik olukord, mille tõttu inimesed on töökoha mõttes paiksemad.

Töötati välja ja rakendati protseduure (karjäärijuhtimise põhimõtted, personalipoliitika jne), mis aitavad ühtlustada juhtimisprotseduuride raames otsuste tegemist.

2.6 Muuta organisatsioonikultuur osakonnakesksest asutusekeskseks

Küsitati töötajate rahulolu SA kultuuri ja sisekliimaga, töötajate hinnangut info ja teadmuse liikumisele ning koostööle ja hinnangut, kas SA töötajad tunnevad end SA-s ühtse pere liikmena.

Rahulolu-uuring (TROU) korraldatakse üle aasta. Järgmine viiakse läbi 2010 aastal.

Tulemus TROU põhjal (mõõteskaala 1–100 punkti):

▪ 2006. aastal töötajate rahulolu SA kultuuri ja sisekliimaga	64 punkti;
▪ 2008. aastal töötajate rahulolu SA kultuuri ja sisekliimaga	60 punkti;
▪ 2006. aastal töötajate hinnang info ja teadmuse liikumisele ning koostööle	70 punkti;

- 2008. aastal töötajate hinnang info ja teadmuse liikumisele ning koostööle 66 punkti;
- 2006. aastal SA töötajad tunnevad end SA-s ühtse pere liikmena 63 punkti;
- 2008. aastal SA töötajad tunnevad end SA-s ühtse pere liikmena 58 punkti.

TROU tulemuste kohta anti tagasisidet organisatsiooniüleselt, juhtidega vesteldes ning soovijatele ka täiendavalt esitlusi tehes.

TROU-ga seotud mõõdikute trend oli üldiselt negatiivne, sest uuring tehti 2008. aasta alguses — ajal, kui tehti olulisi muudatusi tasustamispõhimõtetes ja loobuti SA uue hoone projektist. Tulemusi mõjutas ka asjaolu, et SA palgatase ei kasvanud turuga võrdselt.

Korraldati mitu juhtimiskoolitust, sh juhtide kovisioon, edasi mindi SA väärtuste projektiga . 2009. aastal sai Euroopa Liidu Sotsiaalfondist rahastuse koolitusprojekt „Muutuste juhtimine Statistikaametis lähtudes Statistikaameti väärtustest ja strateegiast”.

2.7 Luua ajakohane töökeskkond

2008. aasta rahuloluuuringuga küsiti SA töötajatelt, kas tööks vajalikud tehnilised vahendid on olemas ja tööruumid ning olmetingimused on rahuldavad. Tööruumide ja olmetingimustega rahulolu vähendas SA uue hoone projektist loobumine, kuna töötajad olid nimetatud projekti aktiivselt kaasatud ja ootused olid seega kõrged.

Tulemus TROU põhjal (mõõteskaala 1–100 punkti):

- 2006. aastal SA töötajatel on olemas tööks vajalikud tehnilised vahendid 71 punkti;
- 2008. aastal SA töötajatel on olemas tööks vajalikud tehnilised vahendid 73 punkti;
- 2006. aastal SA töötajad on rahul tööks vajalike tööruumide ja olmetingimustega 54 punkti;
- 2008. aastal SA töötajad on rahul tööks vajalike tööruumide ja olmetingimustega 49 punkti.

III Partnerlus andmeesitajaga

Nii nagu I grupi eesmärgid on ka III grupi eesmärkide teravik suunatud Statistikaametist väljaspoole. Erinevalt I grupi keskendatusest tootele on III grupi fookus suunatud andmeesitajale. Püstitatud ülesannete täitmisega saadi üsna hästi hakkama. Oluliseks töövõiduks on olukord, kus suurem osa ettevõtetele suunatud aruannetest on kättesaadavad eSTATi kaudu.

Jälgiti, kui paljud aruandluskohustuslased kasutavad elektroonilist andmeedastuskanalit eSTAT — mõõdeti eSTATi kaudu laekuvate aruannete määra.

Mõõtmisel võeti protsent eSTATi kaudu esitatavate ja ka laekunud aruannete koguarvust (kuu-, kvartali-, poolaasta- ja aastaaruannete lõikes), vaatlusaastaid ei eristatud (see tähendab, et vaadeldakse perioodi 1.jaanuar – 31.detsember).

Sihttase ja tulemus (aruannete esitamine eSTATi kaudu):

▪ 2007. aasta kuuaruanded	eesmärk 21%	tulemus 46%;
▪ 2008. aasta kuuaruanded	eesmärk 30%	tulemus 60%;
▪ 2009. aasta kuuaruanded	eesmärk 42%	tulemus 47%;
▪ 2007. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 16%	tulemus 46%;
▪ 2008. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 22%	tulemus 44%;
▪ 2009. aasta kvartaliaruanded	eesmärk 31%	tulemus 39%;
▪ 2008. aasta poolaastaaruanded	eesmärk 19%	tulemus 34%;
▪ 2009. aasta poolaastaaruanded	eesmärk 27%	tulemus 32%;
▪ 2007. aasta aastaaruanded	eesmärk 13%	tulemus 40%;
▪ 2008. aasta aastaaruanded	eesmärk 19%	tulemus 35%;

- 2009. aasta aastaaruanded eesmärk 26% tulemus 50%.

2007. aastal sai eSTATi kaudu esitada 77 aruannet.

2008. aastal sai eSTATi kaudu esitada 127 aruannet ehk 90% kõigist ettevõtetelt kogutavatest aruannetest.

2009. aastal sai eSTATi kaudu esitada 139 aruannet ehk 99% kõigist ettevõtetelt kogutavatest aruannetest.

Andmeesitajad ja aruandluskohustuslased on eSTATi hästi vastu võtnud ning need, kes on harjunud aruandeid eSTATi kaudu pidevalt esitama (kuu- ja aastaaruannete esitajad) jätkavad selle kasutamist.

3.1 Kasutada rohkem andmekogudes olevaid andmeid

2009. aastal võeti administratiivandmed osaliselt kasutusele ühes vaatluses, kus varem koguti andmeid ainult andmeesitajatelt, nimelt kindlustuse vaatluses. Lisandusid kaks täielikult administratiivsetel andmeallikatel põhinevat vaatlust — rahvakultuuri vaatlus ja „Sotsiaalse kaitse kulutuste aegridade taastamine”.

Tulemus:

- 2007. aastal administratiivsete andmekogude andmete kasutamine tulemus 41%*;
- 2008. aastal administratiivsete andmekogude andmete kasutamine tulemus 43%*;
- 2009. aastal administratiivsete andmekogude andmete kasutamine tulemus 48%*.

SA on intensiivsemalt tegelenud administratiivsete andmekogude kvaliteedi analüüsimisega, 2009. aastal analüüsi põhjalikult Konkurentsiameti elektroonilise side teenuste ja postiteenuste andmekogu ja Maanteeameti teederegistri kohalike teede ja tänavate ning sildade andmeid. Andmekogude andmete kasutamise suurendamiseks on algatatud projektid administratiivsete andmete hõivamiseks (ADAM) ja raamatupidamise majandusaasta aruannete andmete kasutuselevõtmiseks. Samuti osaleb Statistikaamet Euroopa Liidu üleses riikide ühisprojekti ESSnet (Euroopa statistikasüsteemi võrgustik), mille siht on kasutada administratiivseid ja arvepidamise andmeid ettevõtlusstatistikas.

3.2 Vähendada keskmist aruande täitmise aega

Eesmärk oli võtta kasutusele rohkem administratiivseid andmeid ja parandada aruandevormide kvaliteeti, mida mõõdab aruande täitmiseks kuluv aeg.

Mõõtmiseks lisati 2008. aastal aruandevormidele küsimus aruande täitmiseks kulunud aja kohta. Kokkuvõtte 2008. aasta tulemustest tehti 2009. aasta I poolaastal.

- 2008. aastal ühe aruande täitmise keskmine aeg tulemus 140 min

2010. aasta I poolaastal on plaanis võrrelda kahe aasta tulemusi ja täpsustada arvutusmetoodikat.

3.3 Parandada küsitlusmaterjali kvaliteeti

Majandusüksuste 2010. aasta aruandevormide kirjeldamisel tehti ära oluline töö aruandevormide ühtlustamisel. Kõik aruandevormide täitmise juhendites esinevad mõisted, definitsioonid ja selgitused viidi ühtsesse andmebaasi. See tagab sarnased metaandmed eri aruandevormidel.

Selle tegevuse mõõdik on andmete paranduste määr, mida praeguses killustatud tootmisprotsessis pole veel võimalik jälgida.

3.4 Minna üle aruannete kogumiselt näitajate kogumisele

2009. aastal viidi läbi metaandmete kirjeldamise pilootprojekt *“Metadata Framework”*, mille käigus juurutati metaandmete kirjeldamiseks Neuchâteli mudel, mis seob ühtsesse süsteemi muutujate, näitajate, mõistete ja vaatluste kirjeldused.

* Mõõdiku arvutamisel ei võeta arvesse vaatluseid, kus andmekogumist ei toimu, samuti kogumikke ja metoodilisi töid, mis on vaatlustena kirjas.